

Везелєв Є.*

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОГО ТЕРОРИЗМУ ТА СВІТОВОЇ КРИМІНОГЕННОЇ СИТУАЦІЇ НА ВЕДЕННЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Управління сучасним міжнародним бізнесом – складна система, яка включає себе багато практичних рівнів, основою яких є теоретичні дослідження та категорії. Ключовими факторами в управлінні МБ є попит, інвестиційна привабливість та стабільність компанії.

Попит на міжнародному ринку, як одна з найважливіших умов діяльності компанії, здебільшого визначається умовами макроекономічної системи, яка багато в чому залежить від стабільності суспільних інститутів. Інвестиційна привабливість та стабільність компанії – взаємопов'язані фактори. Чим стабільніша компанія, тим привабливіша вона є для інвестицій, як наслідок, визначається перспективність її розвитку.

Ці та інші фактори і умови часто перебувають під загрозами, адже міжнародний сектор, на якому вони визначаються, характеризується відсутністю стабільних інститутів прямого впливу та постійно змінюються економічною і політичною ситуацією, на відміну від держави.

На сьогоднішній день основними з найсильніших загроз, що безпосередньо впливають на ведення МБ є світова криміногенна ситуація та її окремі випадки – протизаконні дії, що мають вплив на міжнародні компанії.

Протизаконні дії можна поділити на декілька видів:

- ~ терористичні акти;
- ~ піратство;
- ~ рейдерство та рекет;
- ~ інші дії, спрямовані на заволодіння приватною власністю.

Терористичні акти у більшості своїй спрямовані проти держав, політичних режимів, релігійних об'єднань, але часто вони мають великий вплив на міжнародні компанії.

11 жовтня 2005 року Держдепартаментом США був опублікований список, що включав 42 терористичних організації. На сьогодні цей список суттєво розширений, до того ж, більшість розвинутих країн самостійно визначають світові терористичні організації та терористичні організації, що мають вплив на саму країну.

Терористичні акції забирають не тільки тисячі життів, але й мільйони доларів. Після відомої терористичної акції у США 11 вересня 2001 року Нью-йоркська фондова біржа (NYSE), Американська фондова біржа та NASDAQ не працювали впродовж 6 днів, а американські акції за цей час втратили приблизно 1,2 трильйони доларів США. До цих цифр також слід додати кількість грошей, що була витрачена різними службами на рятувальні акції, розчистку місця атаки та будівництво нових будівель замість постраждалих.

Таке поняття як піратство виникло досить давно, приблизно в III столітті до нашої ери, і характеризувало злочинну діяльність на морі. Сьогодні термін піратство має у собі багато характеристик. По-перше, піратство розуміють як незаконне заволодіння, грабїж, затоплення торговельного чи цивільного судна. Питаннями забезпечення безпеки на морі

* студент 2 курсу відділення «міжнародний бізнес» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: ас. Карп В.С.

займаються багато міжнародних та регіональних організацій, але найвпливовіша з них – International Maritime Organisation, - яка діє в системі ООН. Для України ця проблема нещодавно набула великого значення, коли 25 вересня 2008 року було захоплено судно «Фаїна», за яке пірати вимагали приблизно 10 мільйонів доларів США. Окрім цього, ще багато українських суден були жертвами піратства, особливо ті, що транспортують вантаж біля берегів африканського континенту. Проблеми морського піратства намагаються вирішувати багато впливових держав, проте їх заходи мають лише тимчасовий характер.

Інший вид піратства сьогодні – це крадіжка інтелектуальної власності. Термін піратство до викрадання інтелектуальної власності вперше використав англійський поет Лорд Альфред Тенніс, скаржачись на незаконне використання його творів.

Піратство інтелектуальної власності поділяється на аудіопіратство, відеопіратство, піратство програмного забезпечення, літературне піратство.

Найбільш поширене на сьогодні аудіопіратство та відеопіратство. Щодо останнього існує велика типологія: CAMRip, TeleSync, TV-rip, DVD-rip та інші. Вагомий внесок у розвиток піратства зробив Internet, дозволивши незаконно користуватися аудіо-, відео-файлами та літературою, уникаючи покарання.

Причиною широкого поширення крадіжки інтелектуальної власності вважається поширення технологій якісного копіювання медіафайлів та друкованої продукції, проте у більшості країн існує досить чітке законодавство, що забороняє цю діяльність та карає законом порушення права інтелектуальної власності.

Злочинна діяльність, направлена на заволодіння прибутком суб'єкта підприємницької діяльності дістала назву рекет. Велике поширення дана діяльність набула на території колишнього СРСР у 90 роки ХХ століття. Загалом рекет характеризується силовими погрозами підприємцям та зняттям певної такси за забезпечення їхньої безпеки. Боротьбою із рекетом займаються звичайні органи боротьби зі злочинністю, бо він зазвичай не розповсюджується на міжнародні компанії і є явищем регіональним.

Рейдерство – це діяльність, направлена на оперативне захоплення керівництва або власності фірми. Відслідити рейдерство досить складно, адже за паперами заволодіння власністю є легітимним, проте процес передачі є протизаконним, із використанням сили та недійсних документів. Проводиться рейдерство зазвичай через неіснуючі компанії та особи, як елемент, що неможна притягнути до відповідальності.

В Україні для боротьби з рейдерством створена Міжвідомча комісія з питань протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств, що діє при Кабінеті Міністрів України.

Проблеми, пов'язані із злочинними угрупованнями та незаконною діяльністю є вагомими для міжнародного бізнесу, бо створюють нестабільність та непередбаченість. Суспільство, що формує попит, напряму залежить від системи забезпечення власної безпеки, тому будь-яка протизаконна дія, що загрожує споживачам, суттєво знижує попит, а отже і стабільність компанії.

Не менш суттєво криміногенна ситуація впливає на інвестування. Умови інвестування визначаються зі стабільності компанії та надійності ринку, але висока кримінальна активність на ринку унеможливує достатнє інвестування.

Вибір стратегії розвитку компанії, забезпечення безпеки власних активів та планування довгострокової перспективи – ці види активності в управлінні зовнішньоекономічній діяльності змінюються залежно від криміногенної ситуації у світі та регіонах. Стратегія поліцентризму, наприклад, має на меті розвиток на декількох ринках, причому діяльність компанії на різних ринках взаємозалежна. Тобто негативний вплив на один ринок вагомо відображається й на діяльності компанії на іншому.

Криміногенна ситуація примушує компанію витратити більше фінансів на страхування власних фондів і майна, в іншому випадку буде знижена інвестиційна привабливість компаній. А при високій загрозі від злочинних дій довгострокове планування взагалі неможливе. Отже, тероризм, протизаконні дії та інша криміногенна активність примушує менеджмент міжнародних компаній робити більші витрати на дослідження ринків та змінювати загальні методи оцінки ринків та своєї діяльності на спеціальні.

Література

1. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навчальний посібник/ Під ред. А.І.Кредісова, – К., 1998.
2. В. Вергун, А. Кредісов, С. Березовенко та ін. «Міжнародний бізнес: підручник» - К.:ВПЦ Київський університет, 2007.
3. Чарльз Гіл «Міжнародний бізнес: конкуренція на глобальному ринку» - Видавництво Соломії Павличко, 2001.